

JURYRAPPORT INKTAAP

2018-2019

CHRISTELIJK LYCEUM ZEIST

JURYRAPPORT VAN DE INKTAAP GROEP VAN HET CHRISTELIJK LYCEUM ZEIST.

Wij wilden voor ons juryrapport iets origineels doen en daarom kwamen wij op het idee uit om de personages/de schrijvers aan het woord te laten, stuk voor stuk. Zo konden we de thematiek van elk boek op een originele manier, samen met een korte samenvatting, bespreken. Ons juryrapport is in het begin vaag, onsamenhangend, omdat we iedereen steeds apart het woord geven, maar aan het einde wordt duidelijk dat we met zijn allen; de schrijvers/personages en de juryleden in een grote kamer zitten en de verhalen aan het bespreken zijn. Daarom leggen wij aan het einde van dit rapport de pen neer en pakken we zelf even het woord om ons uiteindelijke oordeel te vellen, waardoor alles bij elkaar komt als een geheel.

H1; UITWERKING OVER 'DE MENSENGENEZER'

Ik heb mijn boek gelezen en ik las mijn leven. Ik was een kind, werd gevormd door de Westhoek, met al zijn lege landschappen, boerderijen en oorlogsgraven. Mijn ouders wilden een boer van mij maken. Mijn toekomst werd gevormd door het verleden van mijn familie. Ik droeg de oorlog met mij mee, terwijl ik deze nooit had meegemaakt.

Mijn oom vertelde verhalen. Verhalen over oorlog, een zwarte soldaat en over Congo. Deze verhalen leerden mij veel, over Nonkel en ook over mijzelf. Ik moest weg uit de Westhoek en zo de schuld verlaten die in mij was gedrongen. Ik zocht de stilte in mijzelf op, mijn tijd begon te lopen.

Maar er borrelde iets in mij: ik kon niet plaatsen wat het was en waarom het er zat. Er werd wat in mijn oor gefluisterd: 'De mensengenezer.' Wat betekende dat? Hoe kon ik leren hoe ik de mensen moest genezen? Om daarachter te komen vertrok ik naar Congo.

In Congo leerde ik van het Yaka volk hoe het leven in elkaar zat. Ik bestudeerde de keuzes die ze maakten. Mijn oom overleed, moeder kreeg een trombose. Waarom kon ik hen niet genezen?

Ik was nog niet klaar voor het genezen van de mensen. Om dat te kunnen doen moet je eerst zelf genezen zijn. Mijn priester vertelde me dat ik de schuldige moest zoeken, pas dan kon ik genezen worden. Het duurde lang, ik moest veel nadenken. Maar na een lange zoektocht was ik eindelijk een mensengenezer geworden.

Ik heb mijn boek gelezen en las mijn leven. Ik was student, moest mijn scriptie schrijven. Ik bezocht mijn professor voor advies. Hij leerde mij de dingen anders te zien. Tijdens mijn onderzoek trad ik in de voetsporen van mijn professor. Ook ik ging naar Congo, om krokodillen verhalen te verzamelen. Maar ik kwam terug met andere kennis. Ik had tijdens mijn zoektocht veel geleerd over mijn professor. Hij was een fascinerend persoon geweest in mijn leven en eindelijk begreep ik het. Hoe hij is, wie hij is, hoe hij is geworden wie hij is.

H2; UITWERKING OVER 'WEES ONZICHTBAAR'

'Ik heb mijn boek gelezen en ik las mijn leven. Opgroeiend in een onrustig klimaat, met een vader met losse handjes, met een moeder die de taal niet goed beheerste. We moesten geduld hebben en doorstaan wat op ons afkwam. Het had geen zin om weg te lopen, onzichtbaar zijn was de enige optie.

Baba had zijn betere momenten, waarop hij zijn fouten toegaf. Momenten waarop Anne niet werd geslagen en ik niet naar de badkamer hoefde te sprinten. We deden spelletjes en alles was goed. En toch viel hij altijd weer terug in zijn slechte gewoontes. Hij verspilde het geld dat wij nodig hadden om te leven. Op die momenten was hij als een duister figuur uit een misdaadfilm, hij ging tot het uiterste om zijn doel te bereiken. Als baba thuis was moesten we onzichtbaar zijn; stil zijn en niet in de weg lopen. Iedereen vreesde hem.

Langzaam kwam er verandering. Anne had een baan gevonden, baba ging studeren voor maatschappelijk werker. Daarna verliet baba het huis en veranderde de sfeer thuis ook. Anne zong met volle overtuiging en Nevra opende de poorten naar haar wereld. Als ik onaangekondigd binnen kwam lopen werd ik niet weggestuurd. Maar we voelden ons kwetsbaar. De deur ging op slot, de ramen dicht en we mochten niet opendoen als er werd aangebeld.

Baba kwam weer naar huis en ze zouden het weer samen gaan proberen. Het leven in de Bijlmer was niet makkelijk. De potjes voetbal lieten me even ontsnappen. Op de basisschool was ik de beste voorlezer van de klas, een talenwonder. Daarna ging ik naar SGR, groeide op en maakte plannen voor de toekomst. Het eindexamen kwam steeds dichterbij. Ik had het zwaar gehad op school, zwaarder dan ik me had voorgesteld. Ik was de Bijlmerboy. Kaya bracht verandering en nadat Dino, de jongen die alle onrust in de klas en mijn leven op school veroorzaakte, werd opgepakt komt alles eindelijk een beetje tot rust.

Op 4 oktober 1992 zorgt een nieuwe gebeurtenis voor opschudding. Een boeing 747 vliegt door een flat in de Bijlmer. Het veranderde de Bijlmer voor altijd.

Baba had plannen voor mij gemaakt. Hij zat opeens naast me, ik was zijn aandacht waardig. Door deze onverwachte interesse besloot ik zijn advies op te volgen. Ik zou rechten gaan studeren.

Anne maakte promotie, baba werd ontslagen en verhuisde terug naar Izmir. Maar waar hij niet veranderd bleek te zijn, waren wij dat wel. We lieten ons niet meer door hem kleineren. We kwamen eindelijk voor onszelf op.'

H3; UITWERKING OVER 'EN WE NOEMEN HEM'

'Ik heb mijn boek gelezen en ik las mijn leven. Ik zal een kind krijgen, een kind dat nog niet geboren is. Er zijn ideeën over dit kind en dit komt allemaal door de echo van mijn toekomstige zoon. Al vanaf mijn achttiende had ik een plan. Ik zou een kind krijgen en deze vernoemen naar de held in onze familie, de "Bommenneef". Hij stuurde ooit een gevonden ring naar mijn oma, met de boodschap deze te geven aan een toekomstige naamgenoot in deze familie. Dit was een prachtige kans, een sieraad van een held en dat mijn kind dan deze mocht ontvangen. Maar niet alleen het sieraad mocht houden en dragen, maar ook het verhaal. Een naam zal dan geen naam meer zijn, maar een complete geschiedenis. Wat is mooier dan een betekenis hebben, een verhaal?

Ik zal een kind krijgen, een kind dat nog geen naam heeft. Er zijn ideeën, maar wat als deze een negatieve lading dragen? Wat als een naam een verkeerde betekenis krijgt. Wanneer is iets nou de waarheid en wanneer is iets fictie? In een familie wordt de familiegeschiedenis generatie op generatie doorgegeven, maar welk verhaal is nou de juiste? Wat beschrijft nou echt wat er gebeurd is? In verhalen worden mensen altijd mooier of slechter afgebeeld dan ze echt zijn. Zal mijn neef dan een held zijn of juist de ergste schurk op aarde? Zal mijn kind zijn naam kunnen dragen met trots, of met schande? Ik zou graag willen dat mijn neef een held is, een echte held in onze familie! Mijn kind zal trots zijn en zijn verhaal doorvertellen.

Ik zal een kind krijgen, een kind dat een verhaal heeft. Maar is dit wel de juiste keuze? De familie verdraait alles; dit is een feit en geen fictie. Het stoort, het wordt een obsessie, de twijfel maakt dat men gek wordt. Want je kunt je zoon niet zomaar een naam schenken als je niet zeker weet of deze ooit gedragen is door een mogelijk goed persoon die ook een terrorist geweest kon zijn. Je weet niet wat goed is of slecht en dit komt allemaal door de fluisterverhalen die in de loop der jaren een andere betekenis gekregen kunnen hebben. Het jeukt, het stoort, het irriteert, ik moest het gewoon te weten komen. Dit ging ten koste van mijn gezondheid, maar dat maakte me niks uit. Wanneer je familie je zo'n groot verhaal geeft en druk op je zet, is het moeilijk om wat anders te willen geloven. Het zou niet eerlijk zijn om de "Bommenneef" zo'n grote eer te geven, als hetgeen dat hij gedaan heeft niet positief is. Het spijt me voor dit geratel, maar dit is pure rusteloosheid, door wat ik meemaakte tijdens mijn zoektocht naar de waarheid. Je zou het desperaat zijn kunnen noemen, wanhopigheid. Maar in hoeverre is het gezond om zo wanhopig vast te houden aan wat je weet en opgedrongen wordt? In hoeverre ben ik gezond? Ik weet het nu niet meer. Wat ik uiteindelijk wel weet is dat mijn zoon de verkeerde naam en het verkeerde verhaal niet waard is en dat hij dat niet aan mijn familie te danken zal moeten hebben. Ik ga voor mezelf.

Na deze zoektocht, ga ik voor mijzelf.'

H4; EN NU LEGGEN WIJ DE PEN NEER.

'Wij hebben jullie boeken gelezen. En het is fijn dat jullie allen over jullie problemen konden praten en jullie jezelf kunnen uiten. Wie uit zich nou in deze boeken, dat vroegen we ons allen af. Het zou namelijk kunnen dat het personage, een fictief figuur aan het woord is in elk van de werken, of is het toch jullie eigen verhaal dat jullie aan ons proberen te vertellen. Wat is nou feitelijk en wat is nou pure fictie? In onze mening loopt dat door elkaar in elk van de drie boeken die hier zojuist besproken zijn. Het is interessant om te zien dat jullie dat allen op jullie eigen, originele manier deden.

Neem bijvoorbeeld Marjolijn van Heemstra, wat fijn dat je jouw zoektocht op een, voor ons, makkelijk leesbare manier aan ons kon vertellen. En dat we jouw zoektocht konden volgen vanaf het begin tot de geboorte van jouw zoontje. Het was niet makkelijk voor je en het is jammer dat we niet te horen kregen aan het einde wat nou de naam geworden is, maar dit maakt het ook weer een verhaal dat bij je blijft en je aan het denken zet. Ondanks dat jij als personage of als schrijfster soms lichtelijk storend bent, omdat je jouw neef maar blijft verdedigen, is het prettig om naar jouw verhaal te luisteren. De keuzes lieten ons nadenken, omdat sommige aspecten niet realistisch waren. Als dit een feitelijk verhaal moest zijn, waarom zou je dan zo laat in je zwangerschap beginnen met het uitzoeken van de achtergrond van de voornaam die je jouw kind wil geven? Betekent dit dan toch dat het boek grotendeels fictief is? Deze vragen verwarden ons, maar lieten niet de pret bederven om dit bijzondere verhaal te lezen. De zoektocht was lang en moeilijk en dat begrijpen we. Door de vele details hebben we wel alles mee kunnen krijgen en de goede manier van schrijven liet ons wel tot het personage doordringen, wat heel prettig was.

Dit hadden we ook bij het verhaal van jou, Murat Isik. Je verhaal, vol details, was er één waar we vlot doorheen konden lezen. We konden ons echt goed inleven, juist omdat je het zo mooi en uitgebreid vertelde, maar soms was het iets te veel. We snapten dat dit een plek was om alle problemen te uiten, maar het werd te lang en sommige stukken leidden ons juist af van de thema's waar het écht om ging. Er waren stukken die, in onze ogen, onnodig veel bladzijden vulden. Deze opvulstukken, zoals de voetbalscenes, voegden niet veel toe en waren niet per se nodig om de echte problematiek in het verhaal te begrijpen.

Via de twee verhaallijnen in *De mensengenezer* leerden wij behalve Remi ook jou kennen Koen Peeters. Je schreef een ingewikkeld verhaal met veel wijsheden. Wijsheden die wij soms niet begrepen, maar die wij wel ontzettend mooi vonden. Sommige van ons vonden jouw boek saai en langdradig, legden het zelfs weg. Anderen dachten juist het tegenovergestelde. Het bijzondere aan *De mensengenezer* vonden wij dat we iets leerden over Remi, over een schrijver maar ook over onszelf. Jouw verhaal liet ons nadenken over de keuzes die wij maakten. Wanneer Remi over zijn leven nadacht, konden wij dat alleen maar met hem mee doen. Wij vragen ons af wat er zal gebeuren als wij dit boek over twintig jaar opnieuw lezen. Zullen wij het dan beter begrijpen en daardoor de schoonheid er beter van in kunnen zien?

Uiteindelijk denken wij dat wij jou het beste begrijpen Marjolijn van Heemstra.

Want Murat Isik, Metin, wat had je het moeilijk en wat werd dat duidelijk. We denken toch dat er nog veel te verbeteren valt en dat maakte ons wat minder enthousiast, je zinnen waren mooi maar iets te inconsequent, dat was jammer.

En Koen Peeters, Remi, het was lang, te lang; de actie had eerder gemogen. Velen hadden het verhaal niet door, niet goed begrepen en dat was jammer. Doordat het in het begin niet meteen ieders aandacht pakte was het voor velen direct al einde verhaal. Het was een mooi idee, maar helaas niet mooi genoeg.

Nee Marjolein: jij bent onze favoriet en jouw verhaal intrigeerde ons van de drie het meest. Het is indrukwekkend, bijzonder, iets wat je niet vaker tegenkwam. Ieder heeft zo zijn eigen problemen, maar jij was als enige, in onze ogen, in staat ze op te lossen. Je koos voor jezelf en negeerde de bijzonderheid aan de naam die jouw kind had kunnen dragen. Je sleept ons mee in jouw verhaal en dat liet ons geen andere keus.

Ook wij hebben jullie boeken gelezen en dit was ons oordeel.'